

در انتظار معرفی عاملان مسمومیت دانش آموزان

بیش از چهار ماه از انتشار اولین خبرهای رسمی مسمومیت‌های دانش آموزان شهر قم در ۹ آذر ۱۴۰۱ و بیش از یک ماه از اظهارات رهبری در ۱۵ اسفند ۱۴۰۱ و تاکید ایشان به مسئولین برای دنبال کردن موضوع مسمومیت‌ها با «جدیت» و «اشد مجازات» عوامل برای این «جنایت بزرگ و غیر قابل اغماض» می‌گذرد.

به گزارش سایت خبری پرسون، جمیله کدیور در یادداشتی نوشت: در حالی که انتظار می‌رفت موضوع مسمومیت دانش آموزان مدارس با پایان سال ۱۴۰۱ به سرانجام برسد و نتیجه تحقیقات توسط نهادهای مرتبط با موضوع به اطلاع عموم رسانده شود، ولی تا امروز نه موضوع مسمومیت‌ها پایان یافته و نه اطلاع رسانی دقیقی از پیگیری و بررسی‌های نهادهای مطلع انجام گرفته است و نه عاملان این جنایات به مردم معرفی شدند. در پی پایان گرفتن تعطیلات نوروزی و باز شدن مدارس، نخستین روز تحصیلی سال ۱۴۰۲ با خبری پیرامون مسمومیت پنج دانش آموز مدرسه «۲۲ بهمن» در محمديار نقده شروع شد و در روزهای پس از آن نیز اخباری حاکی از مسمومیت ۲۰ دانش آموز مدرسه دخترانه «حضرت معصومه» (ع) در شهرک باغ‌میشه تبریز، هشت دانش‌آموز در دبیرستان دخترانه «سحر» در دولت‌آباد اصفهان، ۷ دانش‌آموز در دبیرستان دخترانه «سلامت» قم و تعدادی دیگر از دانش‌آموزان مدرسه دخترانه «استقلال» در کوهنجان سروسران در استان فارس در خبرگزاری‌های داخلی منتشر شد. البته اخباری از مسمومیت در شهرهای دیگر نیز در برخی رسانه‌های فارسی زبان خارج از کشور منتشر شد که به دلیل عدم تأیید و عدم انتشار آنها از سوی رسانه‌های داخلی بدانها اشاره نکردم. rlm&

بیش از چهار ماه از انتشار اولین خبرهای رسمی مسمومیت‌های دانش آموزان شهر قم در ۹ آذر ۱۴۰۱ و بیش از یک ماه از اظهارات رهبری در ۱۵ اسفند ۱۴۰۱ و تاکید ایشان به مسئولین برای دنبال کردن موضوع مسمومیت‌ها با «جدیت» و «اشد مجازات» عوامل برای این «جنایت بزرگ و غیر قابل اغماض» می‌گذرد. به جز مصاحبه و اظهارنظرهای هر از چندگاه وزرا و معاونین و نمایندگان و مسئولان قضایی، در این مدت مسئولان چه اقدامات عملی انجام و مردم را تا چه میزان در جریان پیگیری‌ها در موضوعی حساس که همه خانواده‌ها را به نحوی درگیر و متأثر کرده است، قرار داده اند؟

اهم اقدامات به عمل آمده اعلام شده توسط دستگاه‌های مرتبط بعید است رضایت خانواده‌ها و افکار عمومی را جلب کرده باشد. مختصری از آنچه رخ داده است را در پی اشاره می‌کنم: rlm&

وزارت کشور در عرض یک هفته بین ۱۳ تا ۲۰ اسفند ۱۴۰۱ چهار بیانیه صادر کرد و از ۱۷ اسفند تا امروز (۱۷ فروردین) هیچ روشنگری در مورد موضوع از سوی وزارت کشور صورت نگرفته است. اولین بیانیه وزارت کشور در ۱۳ اسفند ۱۴۰۱ و به دنبال دستور رئیس‌جمهوری برای بررسی ابعاد موضوع منتشر شد و در آن ضمن اشاره به گزارش‌هایی دال بر بروز عوارض در برخی دانش‌آموزان در ۵۲ مدرسه بعد از هنرستان قم، به تحقیقات میدانی و نمونه‌های مشکوک یافته شده که برای بررسی‌های تخصصی جهت شناسایی علل عوارض ایجاد شده در دانش‌آموزان، در آزمایشگاه‌های معتبر کشور در دست بررسی است، اشاره می‌کند. بیانیه دوم در ۱۵ اسفند به دنبال اظهارات رهبری، به «ابراز احساس عوارض و ناراحتی» تعداد محدودی از دانش‌آموزان در ۲۵۰ کلاس از مدارس سراسر کشور و به «مواد محرک یافت شده در آزمایش‌های انجام شده در کمتر از پنج درصد مراجعین که منجر به بدحالی دانش‌آموزان و بروز علائمی شده است»، اشاره دارد و تاکید می‌کند که «این می‌تواند یک اقدام عامدانه و جنایتکارانه باشد»؛ بیانیه سوم در ۱۶ اسفند به شناسایی و بازداشت تعدادی از افراد دخیل در ۶ استان که به تهیه مواد تحریک‌کننده و انتشار آن در بین دانش‌آموزان اقدام کرده بودند، از جمله یک تیم چهار نفره که سه نفر از آنان دارای سوء سابقه و مرتبط با رسانه‌های معاند خارجی بودند، اشاره می‌کند. آخرین بیانیه در ۲۰ اسفند ۱۴۰۱ با تاکید بر شناسایی و بازداشت بیش از ۱۰۰ نفر از عوامل موثر در حوادث اخیر مدارس در ۱۱ استان، دو دسته افراد دخیل را معرفی می‌کند: نخست، افرادی که از روی شیطنت یا ماجراجویی دست به اقداماتی نظیر استفاده از مواد بدبو و بی‌خطر و زده‌اند و دوم، افرادی با انگیزه‌های معاندانه و با هدف ایجاد رعب و وحشت در مردم و دانش‌آموزان و برای تعطیلی مدارس و ایجاد بدبینی نسبت به نظام. در تمامی این چهار بیانیه وزارت کشور، بدون قید واژه «مسمومیت» از واژگانی چون «التهابات ایجاد شده»، «رخدادها»، «اقدامات»، «وقایع»، «حوادث»، «ماجرای» و «مسایل پیش آمده» استفاده شده و وضع دانش‌آموزان را با واژگانی چون «بد حالی» و «روز علائم» و «عوارض و ناراحتی دانش‌آموزان» توصیف کرده است.

معاون وزیر بهداشت نیز در ۱۵ اسفند ۱۴۰۱ در مورد نتایج بررسی‌ها و جمع‌بندی گزارش کمیته علمی وزارت بهداشت متشکل از ۳۰ متخصص ریه، سم‌شناسی، میکروب‌شناسی، عفونی، روانپزشک و بهداشت محیط به سه دسته از دانش‌آموزان اذعان کرد؛ بخشی از دانش‌آموزان (کمتر از ۱۰ درصد بچه‌ها) با یک ماده محرک تحریک‌کننده که عمدتاً استنشاقی است، مواجهه پیدا کردند. دسته دوم، تعداد بیشتری از بچه‌ها در همان مدارس، بدون اینکه مواجهه‌ای با عامل تحریکی واقعی داشته باشند، با دیدن دوستانشان، اضطراب و نگرانی به آنها منتقل شده و همین علائم را پیدا کرده اند. دسته سوم هم با دیدن و شنیدن اخبار، با اینکه اصلاً در محیط و مدرسه‌ای که مواد محرک وجود داشته، نبودند، دچار اضطراب و همان علائم شدند. rlm&

وزارت اطلاعات هم در ۱۷ اسفند درباره «موضوع بدحالی برخی از دانش‌آموزان تعدادی از مدارس کشور» اطلاعیه‌ای صادر و در آن به اقدامات و تحقیقات به عمل آمده وزارت متبوعه و دستگاه‌های دیگر و ادامه «حقیقات و پیگیری‌های همه جانبه اطلاعاتی، امنیتی و فنی خود به صورت بی وقفه، شبانه روزی و خستگی ناپذیر و با هم افزایی با همه دستگاه‌های ذیربط و همپوشانی با جامعه اطلاعاتی مقتدر کشور، تا حصول نتیجه قاطع و نهایی» تاکید کرد. در این بیانیه هم اسمی از مسمومیت نیست و توضیحی روشن و دقیق در مورد علل و عوامل «بدحالی دانش‌آموزان» نیامده است. اکنون یک ماه بعد از انتشار این اطلاعیه، هنوز نتیجه تلاش بی وقفه و شبانه روزی دست اندرکاران به اطلاع افکار عمومی نرسیده است. rlm&

در ۲۴ اسفند ۱۴۰۱، سخنگوی فراجا از شناسایی و بازداشت بیش از ۱۱۸ نفر از خاطیان توسط سازمان اطلاعات فراجا، ایجاد گشت‌های سواره و پیاده به صورت محسوس و نامحسوس حدود چهار هزار گشت پلیس و رصد اطلاعاتی و پایش عملیاتی روزانه مدارس، جمع‌آوری حدود ۹ هزار بمبک بدبو و بازداشت تعدادی از واردکنندگان عمده این مواد خبر داد و گفت: شماری از مسمومیت‌ها، واقعی و بخش عمده دیگر متأثر از عوامل روان شناختی مبتنی بر ترس و سرایت روانی بوده است. rlm&

با توجه به اقدامات پیشگیرانه مورد اشاره، انتظار نمی‌رفت در سال جدید شاهد انتشار مجدد اخباری از مسمومیت‌ها باشیم. به علاوه، بعد از این اظهارنظر تا به امروز خبری در مورد محاکمه این ۱۱۸ نفر از سوی دستگاه قضایی منتشر نشده است. شایان ذکر است که رئیس قوه قضائیه ۱۵ اسفند ۱۴۰۱ اعلام کرده بودند که «این اقدام یکی از مصادیق روشن افساد فی الارض است؛ چنانچه عوامل این اقدام، مشخص، شناسایی و دستگیر شوند، بدون تردید مفسد فی الارض هستند و دستگاه قضایی به پرونده آنها به صورت خارج از نوبت و ویژه رسیدگی خواهد کرد و عناصری که به نحوی از انحاء اعم از مباشرت، مشارکت و تسبیب در این امر دخالت داشتند، به اشد مجازات می‌رسند و با آنها برخورد قاطع و بدون اغماض صورت می‌گیرد.» طبیعی است تاکید رئیس دستگاه قضا بر رسیدگی خارج از نوبت بر انتظار افکار عمومی برای روشن شدن ابعاد موضوع افزوده است. rlm&

سواى اقدامات دستگاه‌های اجرایی، کارگروه ویژه حقیقت‌یاب مسمومیت دانش آموزان در مجلس هم متشکل از نمایندگان ۴ کمیسیون تخصصی بهداشت، آموزش، امنیت ملی و امور داخلی کشور برای رسیدگی به کشف علل مسمومیت‌ها در مدارس تشکیل شد و با مسئولان و کارشناسان وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مختلف سه جلسه تشکیل دادند که هنوز هیچ گزارشی منتشر نشده است. rlm&

با توجه به مطالب پیش گفته و تاکید رهبری و انتظار افکار عمومی و سرعت عمل دستگاه‌های مرتبط در مواردی همچون حجاب بانوان، آیا زمان آن نیست که مردم در جریان نتیجه روشن پیگیری‌ها و تحقیقات به عمل آمده پیرامون مسمومیت دانش آموزان قرار گیرند؟

با توجه به استناد نهادهای مربوطه به نقش «عوامل معاند» در کنار عوامل روانی در ایجاد مسمومیت‌ها یا «بدحالی‌ها» به تعبیر مسئولان و صدا و سیما، طبیعی است مردم منتظرند عاملان اصلی مسمومیت‌ها و تعلق فکری و سیاسی آنها معرفی شوند و این انتظار زیادی نیست. rlm&

منبع: اطلاعات